

Wstępna charakterystyka awifauny wraz ze wskazówkami do sposobu użytkowania starorzeczy, celem zachowania cennych gatunków ptaków

Starorzecza badane w roku 2012 są najczęściej niewielkich rozmiarów, większość z nich to płytkie zbiorniki, z udziałem szuwarów. Część z nich jest użytkowana wędkarsko. Awifauna zinwentaryzowanych starorzeczy jest dość uboga, wynika to głównie z niewielkich rozmiarów starorzeczy, w przypadku 30% starorzeczy nie stwierdzono gniazdujących ptaków. Uboga awifauna lęgowa wynika z tego, iż większość starorzeczy to zbiorniki o niewielkiej powierzchni, często wypłycone, ze słabo rozwiniętą roślinnością szuwarową. Badane starorzecza były zasiedlone głównie przez liczne w skali kraju ptaki wróblowe *Passeriformes* z rodzaju *Acrocephalus*, głównie przez potrzosa oraz łożówkę. Przedstawiciele chruścieli *Rallidae* oraz blaszkodziobych *Anseriformes* zasiedlające badane zbiorniki: łyska, krzyżówka, łabędź niemy, kokoszka byli odnotowani zaledwie w co czwartym starorzeczu. Spośród gatunków z Załącznika I odnotowano pojedyncze stanowiska lęgowe trzech gatunków ptaków: derkacza, dzięcioła zielonosiwego oraz gąsiorka. Gatunki te nie są charakterystyczne dla starorzeczy. Pierwszy z nich zasiedla podmokłe łąki, dzięcioł zielonosiwy zamieszkuje zadrzewienia w dolinach rzecznych a gąsiorek kępy krzewów w krajobrazie rolniczym. Nie odnotowano lęgów czapli – bączka oraz bąka.

W pobliżu części badanych starorzeczy stwierdzono gniazdowanie trzech gatunków ptaków siewkowatych: czajki, krwawodzioba oraz kszyka. Starorzecza nr 192, 194, 195, 211, 212, 214, 261, 286, 441 były w okresie lęgowym ważnym miejscem żerowania zarówno pojedynczych dorosłych czajek jak również ptaków z pisklętami. W bezpośrednim sąsiedztwie starorzeczy nr 212, 441 gniazdował krwawodziób, przy starorzeczach nr 214 i 286 – kszyk. Gatunki ten często gniazdują w oddaleniu od zbiorników wodnych, ale w okresie wodzenia piskląt ptaki dorosłe wraz z potomstwem przemieszczają się w pobliże akwenów gdzie znajdują dogodne żerowiska. Wymienione ptaki siewkowate należą obecnie do ptaków drastycznie zmniejszających swoją liczebność w kraju. Należy więc podjąć wszelkie działania w celu zapobiegnięcia wypłycaaniu i zarastaniu starorzeczy szuwarem (patrz zagrożenia). W przypadku ich rewitalizacji, należy tworzyć wypłycaenia na ich brzegach o powierzchni co najmniej kilkuset metrów kwadratowych, które będą ważnym miejscem żerowania dla wymienionych ptaków siewkowych.

Badane starorzecza w skali regionu nie są istotną ostoją gatunków ptaków zagrożonych lub rzadkich. Wynika to głównie z niewielkiej powierzchni pojedynczych zbiorników. Są one jednak ważnym miejscem gniazdowania ptaków wodno-błotnych w skali lokalnej – doliny Wisły (międzywala). Dolina Wisły na badanym odcinku jest uregulowana, mocno przekształcona przez człowieka i jedynym miejscem gniazdowania ptaków wodno-błotnych w międzywalu lub bezpośrednim jego sąsiedztwie są właśnie starorzecza.